

DEPARTAMENTO DE ECONOMÍA Xefa de Departamento M.Rosa Delgado Domínguez

I.E.S. MAXIMINO ROMERO DE LEMA BAIO.ZAS.A CORUÑA

CURSO 2013-2014

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA: OBRADOIRO INICIATIVA EMPRENDEDORA 3ºESO

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN E CONTEXTO.....	2
OBXECTIVOS	3
COMPETENCIAS BÁSICAS E PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN DAS MESMAS.	5
CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN	6
EDUCACIÓN EN VALORES.....	15
CONTRIBUCIÓNS AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	16
METODOLOXÍA E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS.....	16
PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	18
CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	18
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	19
CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN MINIMOS.....	20
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS	21
ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E ADAPTACIÓNS CURRICULARES.....	22
ANIMACIÓN Á LECTURA E EXPRESIÓN ORAL.....	22
NOVAS TECNOLOXIAS DA INFORMACIÓN.....	23
ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN.....	24
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	24
PROBA EXTRAORDINARIA DE SETEMBRO.....	24
PROCEDEMENTO PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN.....	25

OBRADOIRO DE INICIATIVA EMPRENDEDORA

INTRODUCCIÓN

A Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación, indica que é competencia do Goberno fixar as ensinanzas mínimas de cada unha das ensinanzas. Exercitando esas competencias, o Goberno establece as ensinanzas mínimas correspondentes á Educación Secundaria Obrigatoria, por medio do Real Decreto 1631/2006, de 29 de decembro, publicado no BOE de 5 de Xaneiro de 2007. A Comunidade autónoma de Galicia, publicou O currículo da materia no DOGA de 13 de xullo de 2007. A materia foi incluída dentro das posibles optativas a ofrecer por parte dos centros para 3º e 4º de ESO.

A Unión Europea, consciente da necesidade de crear emprego a través as iniciativas emprendedoras dos seus cidadáns, impulsou o fomento do espírito emprendedor nos sistemas educativos dos países comunitarios. En consecuencia, a Lei introduce o espírito emprendedor en distintas etapas educativas; dentro do ensino básico na Educación Secundaria Obrigatoria, e en ensinos postoperatorias no Bacharelato e na Formación Profesional.

Na Educación Secundaria Obrigatoria, introdúcese o espírito emprendedor como un dos obxectivos a alcanzar. Neste marco, establécese a materia optativa Iniciativa emprendedora, coa finalidade de desenvolver nos alumnos o espírito emprendedor a través do coñecemento das calidades emprendedoras e da evolución na percepción e actitude ante o cambio, á vez que contribúe a que o alumno alcance as competencias básicas e os obxectivos da etapa.

Os contidos estrutúranse en dous bloques claros. O primeiro deles comprende o conxunto de calidades e habilidades que conforman o espírito emprendedor, e no segundo, preténdese relacionar ao alumno e a súa contorna con iniciativas emprendedoras e empresariais a través da elaboración dun proxecto. A elaboración do proxecto ha de xerar participación e comunicación ao traballar en equipo, para así favorecer o coñecemento. O proxecto é moi importante na materia xa que conecta ao mundo educativo teórico co futuro profesional do alumno, á vez que se lle trasladan as ideas e desenvolvementos máis innovadores que se xeran na sociedade.

Na presente programación tívose en conta a importancia das competencias básicas como novo elemento curricular, téndose en conta en tanto en criterios de avaliación como nos contidos e obxectivos da materia.

CONTEXTO

O Ies Maximino Romero de Lema atópase en Baio, no concello de Zas, situado ao noroeste da provincia da Coruña. Nesta zona, e debido á deficiencia nas comunicacións e ás baixas expectativas económicas, a xente nova de maior nivel formativo tende a non manterse na zona, co que o potencial máis importante de recursos humanos non increméntase localmente e polo tanto mantense unha situación de baixo nivel de cualificación dá man de obra moza. Consecuentemente, hai unha escasa renovación dá man de obra, agás para sectores primarios de escasa cualificación.

A localidade de Baio é a máis grande do Concello de Zas e tamén a zona de maior desenvolvemento socioeconómico do concello.

No IES MAXIMINO ROMERO DE LEMA impártese o ciclo formativo de grao medio Sistemas Microinformáticos e Redes, ademais de ESO, Bacharelatos e PCPI. O instituto atópase ben dotado de medios materiais e humanos.

A este instituto aceden alumnos e alumnas desta localidade, de todo ou concello de Zas e tamén algúns alumnos dos limítrofes concellos de Vimianzo, Cabana e Laxe.

Ou alumnado de ESO procede maioritariamente do CEIP Labarta Pouse, de Baio, aínda que hai doutros centros dá zona.

Na etapa de Bacharelato a gran maioría do alumnado procede doutros centros: do CPI de Zas, do CPI Cabo dá Area de Laxe, do CPI As Revoltas de Cabana de Bergantiños e en menor número do IES de Ponteceso e do IES Terra de Soneira, de Vimianzo.

Ou alumnado do ciclo formativo procede de toda a comarca e ata doutras comarcas. Pola experiencia de cursos anteriores non adoita haber problemas de disciplina graves, aínda que en ocasións custa manter a necesaria atención e concentración nos alumnos . A presente programación pretende ser á vez realista, funcional e operativa para o curso.

OBXECTIVOS

O ensino da materia optativa Obradoiro de Iniciativa emprendedora contribuirá a desenvolver no alumno os seguintes obxectivos expresados en termos de capacidades a conseguir no alumno:

1. Comprender o concepto de emprendedor e a súa evolución a través do tempo.
2. Valorar a figura do emprendedor como axente do cambio social, do desenvolvemento e da innovación.
3. Coñecer os trazos que caracterizan á persoa emprendedora e como se manifestan as súas capacidades e actitudes concretas de aprendizaxe.
4. Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de dirección.
5. Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.
6. Identificar as propias capacidades e intereses para a toma de decisións sobre estratexias persoais de formación e inserción sociolaboral, tendo en conta as características da súa contorna.
7. Desenvolver capacidades de negociación e resolución de problemas.
8. Definir os aspectos xerais e os elementos que constitúen un proxecto emprendedor.
9. Coñecer as funcións e responsabilidades das persoas que interveñen nas diferentes facetas do proxecto.
10. Obter, seleccionar e interpretar información sobre os aspectos socioeconómicos e financeiros relevantes que afecten ao proxecto.

11. Desenvolver habilidades de comunicación e actitudes que possibiliten aos alumnos integrar os coñecementos adquiridos na realidade do proxecto.

12. Elaborar, planificar e executar o proxecto.

13. Analizar as conclusións e propostas de mellora.

Ademais dos obxectivos específicos Obradoiro de Iniciativa emprendedora contribuirá, xunto ao resto de materias da Educación Secundaria, a desenvolver nos alumnos as capacidades contidas na LOE que lles permitan:

- a) Coñecer, asumir e exercer os seus dereitos e deberes no respecto aos demais, practicar a tolerancia, a cooperación e solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural, aberta e democrática.
- b) Adquirir, desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Fomentar actitudes que favorezan a convivencia e eviten a violencia nos ámbitos escolar, familiar e social.
- d) Valorar e respectar, como un principio esencial da nosa civilización, a igualdade de dereitos e oportunidades de todas as persoas, con independencia do seu sexo, rexeitando calquera tipo de discriminación.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos, así como unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmos, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, para planificar, para tomar decisións e para asumir responsabilidades, valorando o esforzo coa finalidade de superar as dificultades.
- h) Comprender e expresar con corrección textos e mensaxes complexas, oralmente e por escrito, na lingua castelá, valorando as súas posibilidades comunicativas, dada a súa condición de lingua común de todos os españois e de idioma internacional, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de xeito apropiado.
- j) Coñecer os aspectos fundamentais da cultura, a xeografía e a historia de Galicia e do mundo; respectar o patrimonio artístico, cultural e lingüístico; coñecer a diversidade de culturas e sociedades a fin de poder valoralas criticamente e desenvolver actitudes de respecto pola cultura propia e pola dos demais.
- k) Analizar os mecanismos e valores que rexen o funcionamento das sociedades, en especial os relativos aos dereitos, deberes e liberdades dos cidadáns, e adoptar xuízos e actitudes persoais respecto deles.
- l) Coñecer o funcionamento do corpo humano, así como os efectos beneficiosos para a saúde do exercicio físico e a adecuada alimentación, incorporando a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- m) Valorar os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- n) Valorar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

COMPETENCIAS BÁSICAS E PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN DAS MESMAS.

A Comisión Europea de Educación estableceu no ano 2000 unhas competencias crave ou destrezas básicas necesarias para a aprendizaxe das persoas ao longo da súa vida e animou aos estados membros a dirixir as súas políticas educativas nesa dirección.

O concepto de competencia básica incorpórase á LOE en 2006 como un novo elemento transversal do currículo definido como aquelas competencias que deben desenvolver os estudantes ao finalizar o ensino obrigatorio para poder lograr a súa realización persoal, exercer a cidadanía activa, incorporarse á vida adulta de xeito satisfactorio e ser capaces de desenvolver unha aprendizaxe permanente ao longo da vida?.

Iniciativa Emprendedora como materia da etapa de ESO contribúe xunto ao resto a adquisición das competencias básicas. A consecución por parte do alumno das citadas competencias non require procedementos de avaliación distintos aos expostos na presente programación para os obxectivos da materia, non obstante que se terán en conta do seguinte modo:

Competencia en comunicación lingüística. Refírese á utilización correcta da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita.

Avaliación: A contribución a esta competencia realízase a través da adquisición de vocabulario específico, que ha de ser utilizado na elaboración do proxecto emprendedor. A lectura, interpretación e redacción de informes e documentos contribúe ao coñecemento e á capacidade de utilización de diferentes tipos de textos e as súas estruturas formais.

Competencia matemática. Habilidade para utilizar os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión matemática, para producir e interpretar informacións e resolver problemas relacionados coa vida diaria e o mundo laboral.

Avaliación: A contribución da materia á adquisición da competencia matemática realízase mediante a análise do proxecto emprendedor, que necesita o uso de ferramentas matemáticas, a lectura e interpretación de gráficos e a resolución de problemas baseados na aplicación de expresións matemáticas.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico. Habilidade para interactuar co mundo físico, tanto nos seus aspectos naturais como nos xerados pola acción humana, de modo que facilite a comprensión de sucesos, a predición de consecuencias e a actividade dirixida á mellora das condicións de vida de todos.

Avaliación: Esta materia contribúe á adquisición desta competencia mediante a adquisición dos coñecementos necesarios para a comprensión e o desenvolvemento do proxecto emprendedor, mediante a análise das habilidades sociais e de dirección, e a través das destrezas que permitan a súa manipulación e transformación.

Tratamento da información e competencia dixital. Habilidade para buscar, obter e comunicar a información e transformala en coñecemento. Esta competencia refírese non só a acceso e selección da información senón tamén ao uso e transmisión da mesma en diversos soportes dixitais.

Avaliación: O alumno deberá utilizar as tecnoloxías da información e a comunicación no proxecto emprendedor como ferramenta integrante do proceso ensino-aprendizaxe e posteriormente como ferramenta de traballo eficaz na vida cotiá. Buscar, seleccionar e interpretar información permite aos alumnos adquirir a competencia no tratamento da información e a competencia dixital, facilitándolle o achegamento a outras realidades culturais e socioeconómicas.

Competencia social e cidadá. A adquisición desta competencia permite vivir en sociedade, comprender a realidade social do mundo no que se vive e exercer a cidadanía democrática, así como relacionarse cos demais e comprometerse a afrontar os conflitos.

Avaliación: As iniciativas emprendedoras fomentan a adquisición da competencia social e cidadá ao lograr un desenvolvemento persoal e profesional que permita unha eficaz incorporación dos individuos a unha contorna laboral real, e porque cada vez en maior medida a sociedade reclama a presenza de persoas emprendedoras, con ideas propias e iniciativa, que de forma responsable e respectuosa estean dispostas a participar e implicarse en procesos de mellora esa sociedade. O alumno deberá ser capaz de traballar en grupo, implicarse no proxecto de iniciativa achegando ideas e chegar a consensos co grupo.

Competencia para aprender a aprender. Esta competencia supón ter capacidades para exercer o autoaprendizaxe de modo autónomo e adaptarse ás circunstancias cambiantes do mundo en que vivimos que deberá afrontar o alumno ao longo da súa vida.

Avaliación: O alumno deberá, á hora de expor o seu proxecto emprendedor, observar e explorar da contorna social no que vive, buscar oportunidades posibles de negocio, aprender a planificar e organizar o traballo, realizar diferentes tarefas, asumir responsabilidades e tomar decisións. Todas as accións anteriores xorden á hora de expor o proxecto, posibilitando a adquisición de aprendizaxes significativas e útiles que contribúen ao desenvolvemento da capacidade de aprender a aprender.

Autonomía e iniciativa persoal. Posibilidade de optar con criterio propio e levar adiante as iniciativas que se tomen ao longo da vida.

Avaliación: O alumno deberá enfrontarse ao proxecto emprendedor de modo autónomo e creativo, potenciando as capacidades e calidades que cada individuo ten para, deste xeito, enriquecer o proxecto de iniciativa emprendedora do grupo.

Todas estas competencias básicas teñen en común o seguinte:

Proporcionan a capacidade de saber facer; permite aplicar os coñecementos a problemas laborais ou persoais ao combinar saberes habilidades e actitudes ante situacións.

Poden ser adquiridas non só no aula senón tamén no contexto familiar, afectivo ou laboral.

Débense aprender pero despois renovar e manter ao longo de toda a vida

Teñen carácter integrador; unen coñecementos con procedementos e actitudes

CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

Bloque I. O espírito emprendedor: Concepto de emprendedor.

1. O espírito emprendedor.

Introdución. Concepto. Evolución histórica. A figura do emprendedor. Dimensión social.

2. Calidades persoais.

Iniciativa. Autonomía. Perseveranza. Autocontrol. Confianza en si mesmo. Sentido crítico.

Creatividade. Asunción de risco. Flexibilidade. Observación e análise. Responsabilidade.

Motivación de logro. Espírito positivo. Capacidade de decisión. Autodisciplina. Adaptabilidade.

Visión emprendedora.

3. Habilidades sociais.

Traballo en equipo. Cooperación. Comunicación. Capacidade para relacionarse coa contorna.

Empatía. Sensibilidade ás necesidades doutros.

4. Habilidades de dirección.

Capacidade de planificación, toma de decisións e asunción de responsabilidades. Capacidade para afrontar os problemas e atopar solucións. Persuasión. Liderado. Capacidade organizativa.

Habilidade negociadora.

5. O emprendedor na sociedade.

Factores socioeconómicos da contorna. Valores sociais. Barreiras ás iniciativas; o recoñecemento do emprendedor; mitos na sociedade actual. Tipos de emprendedores: O emprendedor empresarial. A contorna próxima do emprendedor. Análise e avaliación do propio potencial emprendedor: Iniciativas de traballo por conta propia e allea. Orientación e inserción sociolaboral.

Bloque II. O proxecto emprendedor. Elaboración dun proxecto.

1. Xeración e formulación da idea.

Detección de oportunidades e necesidades sociais. Análise e selección. Formulación do proxecto.

2. Elaboración do proxecto emprendedor.

Procura e selección de información. Definición de obxectivos. Avaliación de necesidades.

Definición de recursos dispoñibles.

3. Análise de viabilidade do proxecto.

Viabilidade: Persoal, técnica, institucional e financeira.

4. Planificación do proxecto.

Planificación do tempo. Definición e secuenciación de tarefas. A afectación de recursos. A organización de recursos do proxecto. Plan de comunicación e de comercialización. Previsión de continxencias.

5. Execución do proxecto.

Xestión de recursos humanos. Xestión de recursos financeiros. A coordinación de actividades.

6. Conclusión do proxecto.

Avaliación e control do proxecto emprendedor.

Estes 2 bloques de contidos distribuíronse en 11 unidades didácticas:

BLOQUE I O ESPIRITU EMPRENDEDOR

UNIDADE DIDÁCTICA 1. O ESPÍRITO EMPRENDEDOR

OBXECTIVOS DIDACTICOS

Comprender o concepto de emprendedor e a súa evolución a través do tempo.

Valorar a figura do emprendedor como axente do cambio social, do desenvolvemento e da innovación.

Coñecer os trazos que caracterizan á persoa emprendedora e como se manifestan en capacidades e actitudes concretas de aprendizaxe.

Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades e habilidades.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

A figura do emprendedor

Evolución histórica

Teorías sobre a figura do emprendedor

Calidades do emprendedor

Calidades persoais

Habilidades sociais e de dirección

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Recoñecer as características do emprendedor ao longo da historia.

Identificar, distinguir e enunciar as teorías que se desenvolveron sobre a figura do emprendedor.

Describir as características do emprendedor e identificar as súas calidades persoais e profesionais.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese dedicar 4 sesións lectivas dentro do primeiro trimestre. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria anual.

UNIDADE DIDÁCTICA 2. O TRABALLO EN EQUIPO

OBXECTIVOS DIDACTICOS

Coñecer o traballo en equipo como forma actual de organización do traballo.

Valorar a importancia do traballo en equipo nas empresas.

Distinguir os diferentes roles a desempeñar polos individuos dentro dun equipo de traballo.

Identificar algunhas das principais dinámicas de traballo en equipo.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades e habilidades sociais.

CONCEPTOS DA UNIDADE

Evolución histórica da organización do traballo.

Concepto de traballo en equipo.

Os equipos de traballo.

Vantaxes e inconvenientes do traballo en equipo.

Os roles dentro dos equipos de traballo.

Principais dinámicas de grupo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Describir a evolución das distintas formas de organización do traballo.

Recoñecer a importancia do traballo en equipo.

Identificar os diferentes roles que poden existir nun equipo de traballo.

Comprender a finalidade das dinámicas de grupo.

Apreciar a importancia das habilidades sociais e en concreto do traballo en equipo, no desenvolvemento da iniciativa emprendedora.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no primeiro trimestre durante 4 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 3: A COMUNICACIÓN

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Comprender as fases do proceso de comunicación.
Identificar os principais obstáculos que impiden unha comunicación eficaz.
Desenvolver habilidades de comunicación oral e escrita.
Comprender a importancia da comunicación non verbal.
Favorecer o desenvolvemento de habilidades comunicativas.
Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de comunicación.
Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

O proceso de comunicación na empresa. Concepto.
Elementos.
Niveis de comunicación.
Barreiras comunicativas.
A comunicación verbal: oral e escrita.
A comunicación non verbal.
Habilidades e técnicas de comunicación.
Escóitaa activa.
A empatía.
A asertividade.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar os elementos que interveñen nun proceso de comunicación.
Distinguir os niveis de comunicación que poden existir na empresa.
Recoñecer as principais barreiras que obstaculizan a comunicación.
Desenvolver habilidades de comunicación oral e escrita.
Comprender a importancia da comunicación non verbal.
Coñecer as principais técnicas e habilidades de comunicación.
Apreciar a importancia das habilidades sociais, en concreto as habilidades de comunicación, no desenvolvemento da iniciativa emprendedora.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no primeiro trimestre durante 4 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 4 HABILIDADES DE DIRECCIÓN

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Coñecer as funcións e responsabilidades dos directivos nas empresas.
Identificar os distintos niveis directivos dunha empresa.
Analizar o contido da función directiva.
Comprender as teorías que explican o comportamento dos directivos.
Distinguir os conceptos de dirección e liderado.
Analizar teorías sobre o liderado.
Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.
Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de dirección.

Desenvolver o espírito emprendedor a través do fomento de actitudes, capacidades, habilidades sociais e de dirección.

Recoñecer a existencia do conflito, a súa natureza e as diferentes vías de solución.

Entender a negociación como forma de resolución de conflitos

Fomentar a capacidade para a toma de decisións.

Coñecer ferramentas para a toma de decisións.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

A función de dirección.

O comportamento directivo.

O liderado. Estilos de liderado.

Teorías sobre o liderado.

Teoría dos trazos da personalidade.

Teoría do Liderado Situacional.

O conflito e a negociación.

Vantaxes e desvantaxes do conflito.

Estilos de conflito.

O proceso de negociación. Fases.

Estilos de negociación.

Negociación integradora.

Negociación distributiva.

O proceso de toma de decisións.

Ferramentas para a toma de decisións.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Coñecer o contido da función de dirección.

Diferenciar os conceptos de dirección e liderado.

Comprender os diferentes estilos de liderado.

Identificar as teorías que explican o liderado.

Valorar a importancia da capacidade de dirección e de liderado no desenvolvemento da iniciativa emprendedora.

Recoñecer as actitudes, habilidades sociais e calidades persoais necesarias para pór en marcha un proxecto empresarial.

Valorar a capacidade de asumir riscos e de aceptar responsabilidades como características propias da dirección empresarial.

Valorar a importancia da negociación como forma de resolución de conflitos.

Identificar as fases do proceso negociador.

Analizar as fases do proceso de toma de decisións.

Coñecer distintas ferramentas de toma de decisións.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no primeiro trimestre durante 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 5 O EMPREENDEDOR NA SOCIEDADE

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Valorar a figura do emprendedor como axente do cambio social, do desenvolvemento e da innovación.

Identificar as propias capacidades e intereses para a toma de decisións sobre estratexias persoais de formación e inserción sociolaboral, tendo en conta as características da súa contorna.

Identificar as variables da contorna do emprendedor que afectan ao seu proxecto empresarial.

Analizar e avaliar o propio potencial emprendedor

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

Os factores do macro-contorna:

Xurídico-económicos.

Sociais.

Tecnolóxicos

De recoñecemento social

Políticos

Da contorna natural

O micro-contorna:

Familiares e achegados

As redes relacionales

Os socios

O mercado: Provedores, clientes, canles de distribución...

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Examinar as diferentes opcións de formación e inserción sociolaboral existentes na actualidade, destacando a capacidade creativa e innovadora como recursos básicos.

Seleccionar a información relevante e organizar a procura de datos na contorna do emprendedor.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no primeiro trimestre durante 2 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

BLOQUE II O PROXECTO EMPREENDEDOR

UNIDADE DIDÁCTICA 6 A IDEA EMPREENDEDORA

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Definir os aspectos xerais e os elementos que constitúen un proxecto emprendedor.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

Coñecer os elementos básicos do Proxecto de Empresa.

CONCEPTOS DA UNIDADE

A idea emprendedora

Técnicas para impulsar a creación de ideas

Tormenta de ideas

O pensamento lateral

A listaxe de atributos

Inicio do proxecto de empresa

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Seleccionar a información relevante e organizar a procura dos datos necesarios para a toma de decisións e a súa integración na elaboración do proxecto.

Identificar e definir os aspectos determinantes do proxecto emprendedor.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no segundo trimestre dedicando á mesma 5 períodos lectivos. A partir desta unidade os alumnos deberán empezar a traballar en grupo para o desenvolvemento do proxecto emprendedor.

UNIDADE DIDÁCTICA 7 INVESTIGACIÓN DE MERCADOS

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Obter, seleccionar e interpretar información relevante sobre Investigación de Mercados.

Desenvolver habilidades de comunicación e investigación.

Fomentar actitudes que posibiliten a integración de coñecementos na realidade do proxecto.

Planificar o proxecto.

Analizar as conclusións obtidas tras un proceso de investigación.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

A Investigación de Mercados

Fontes de información

Tipos de investigación

Investigación cuantitativa

Investigación cualitativa

A viabilidade do Proxecto de Empresa

Interna

Externa

Técnica

Recursos económicos

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes dunha Investigación de Mercados.

Analizar e argumentar a viabilidade técnica e os recursos necesarios para o proxecto.

Coñecer os trámites e actuacións para realizar unha Investigación de Mercados.

Precisar as fontes e os tipos de Investigación de Mercados.

Valorar as conclusións do proceso de investigación.

Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.

Empregar o computador para buscar información en Internet, útil para o proxecto de empresa.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no segundo trimestre dedicando á mesma 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 8 PLAN DE MERCADOTECNIA

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Obter, seleccionar e interpretar información relevante sobre os aspectos relacionados coa Mercadotecnia e o lanzamento dun produto ao mercado.

Desenvolver habilidades de comunicación.

Fomentar actitudes que posibiliten a integración de coñecementos na realidade do proxecto.

Saber analizar a viabilidade comercial dun proxecto de empresa.

Desenvolver un Plan básico de Mercadotecnia.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

O Plan de Mercadotecnia.

A Mercadotecnia mix

O produto

O ciclo de vida.

A marca

O prezo. Estratexias.

Distribución

Comunicación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan de Mercadotecnia.

Analizar e argumentar a viabilidade comercial do proxecto.

Coñecer os trámites e actuacións para realizar un Plan de Mercadotecnia.

Redactar un Plan de Mercadotecnia.

Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.

Empregar o computador para buscar información en Internet, útil para o proxecto de empresa.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no segundo trimestre durante 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 9 PLAN DE RECURSOS HUMANOS

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Obter, seleccionar e interpretar información relevante sobre os aspectos relacionados co Plan de Recursos Humanos.

Fomentar actitudes que posibiliten a integración de coñecementos na realidade do proxecto.

Saber analizar os aspectos básicos da viabilidade persoal dun proxecto de empresa.

Desenvolver un Plan básico de Recursos Humanos.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

A viabilidade persoal do proxecto de empresa

Plan de formación dos socios.

A organización da empresa

Formal
Informal
A cultura empresarial
A xestión de Recursos Humanos
Contratación
Obrigacións coa Seguridade Social
O custo dun traballador
A selección e formación do persoal.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan de Recursos Humanos.
Analizar e argumentar a viabilidade persoal do proxecto.
Coñecer os trámites e actuacións para realizar un Plan de Recursos Humanos.
Redactar un Plan de Recursos Humanos.
Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.
Empregar o computador para buscar información en Internet, útil para o proxecto de empresa.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no terceiro trimestre durante 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 10 PLAN ECONÓMICO-FINANCIERO

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Obter, seleccionar e interpretar información relevante sobre os aspectos relacionados co Plan económico-financeiro.
Fomentar actitudes que posibiliten a integración de coñecementos na realidade do proxecto.
Saber analizar a viabilidade económico-financeira dun proxecto de empresa.
Desenvolver un Plan económico financeiro básico.
Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

O Plan de Investimentos
O Plan de Financiamento
O patrimonio da empresa e a súa representación no balance
O Plan de Tesourería

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan económico-financeiro.
Analizar e argumentar a viabilidade económico-financeira do proxecto.
Coñecer os trámites e actuacións para realizar un Plan económico financeiro.
Redactar un Plan económico-financeiro.
Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.
Empregar o computador para buscar información en Internet, útil para o proxecto de empresa.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no terceiro trimestre durante 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

UNIDADE DIDÁCTICA 11 FASE FINAL PROXECTO EMPRENDEDOR

OBXECTIVOS DIDÁCTICOS

Obter, seleccionar e interpretar información relevante sobre os aspectos relacionados cos aspectos legais da constitución da empresa.

Fomentar actitudes que posibiliten a integración de coñecementos na realidade do proxecto.

Saber analizar a viabilidade institucional dun proxecto de empresa.

Distinguir entre planificar, elaborar e executar o proxecto.

Desenvolver un plan de avaliación e control do proxecto de empresa

Analizar as conclusións e propostas de mellora.

Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación como instrumento básico de iniciativas emprendedoras.

CONCEPTOS DA UNIDADE

Área xurídica

A forma xurídica

Protección xurídica

Permisos

Prevenición de Riscos Laborais

Avaliación e control

Previa ao comezo da actividade

Posterior ao comezo da actividade

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos xurídicos determinantes do plan de empresa.

Analizar e argumentar a viabilidade institucional do proxecto empresarial.

Coñecer os trámites e actuacións legais a realizar para iniciar un proxecto de empresa.

Redactar un Plan de Avaliación e Control do Proxecto.

Precisar as fases que conforman o proxecto: obxectivos, planificación, execución, avaliación e control.

Valorar as conclusións e propostas formuladas.

Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.

Empregar o computador para buscar información en Internet, útil para o proxecto de empresa.

TEMPORALIZACIÓN

Prevese impartir a unidade no terceiro trimestre durante 6 períodos lectivos. A temporalización é estimativa. Calquera cambio será reflectido e xustificado na memoria final.

EDUCACIÓN EN VALORES

Co obxectivo de conseguir un desenvolvemento integral do alumno para a súa integración na sociedade, é preciso, á vez que se introducen os contidos científicos, unha educación en valores.

Este tipo de contidos teñen un carácter transversal ao longo de todo o curso e deben estar presentes en todas as materias.

O mundo empresarial xoga un papel cada vez máis importante na configuración de valores e actitudes, influíndo nas accións dos individuos. Os temas transversais incluídos na programación son os seguintes:

Educación ao consumidor.

Intentarase concienciar ao alumno cara a un consumo responsable espertando nel unha actitude crítica cara ao excesivo consumismo.

Educación moral e cívica.

O desenvolvemento do proxecto emprendedor debe axudar aos alumnos a aprender a traballar en grupo respectando as opinións dos demais para así contribuír a conseguir unha convivencia pacífica en sociedade.

Educación ambiental.

O impacto dos actuais sistemas de produción sobre o medio ambiente é evidente polo que é preciso facer ver ao alumno a necesidade de alcanzar un crecemento sostido que minimize o seu impacto sobre a natureza. Pedirase aos alumnos que introduzan nos seus proxectos emprendedores medidas que teñan en conta a protección do medio ambiente.

Educación para a paz.

O contido centrarase en conseguir do alumno certos valores solidarios, de tolerancia, de respecto e de capacidade de diálogo. Intentarase fomentar en clase un clima de diálogo e de confianza mutua alumno-profesor.

Educación para a saúde.

Conseguir que os alumnos adopten un estilo de vida san e adquiren hábitos saudables tamén é obxectivo da iniciativa emprendedora. Non se permitirán proxectos innovadores que sexan pouco saudables.

Educación para a igualdade de sexos.

Incluirase en todos os temas. Evitarase o uso de linguaxe sexista ou os exemplos que non mostren a igualdade entre sexos. Fomentarase unha repartición equitativa das tarefas a realizar no proxecto evitándose situacións discriminatorias.

CONTRIBUCIÓN A O PLAN DE CONVIVENCIA

Fase de prevención

Negociación das normas de clase (ou convivencia) e compromiso contractual entre as partes implicadas para o seu cumprimento.

Información do procedemento a seguir en caso de incumprimento.

Fase de intervención co alumno/a

Trátase de realizar unha valoración compartida (entre profesor e alumno/a) da adecuación do comportamento do alumno/á as normas establecidas no aula. Con este fin, manteremos unha entrevista persoal na que se falará sobre as condutas contrarias ás normas que está manifestando, indicando: que aspecto da súa conduta é inadecuado, cando o manifesta e como corríxilo.

Fase de intervención coas familias

METODOLOXÍA E ESTRATEXIAS DIDÁCTICAS

A práctica docente ha de orientarse ao fomento da creatividade, iniciativa persoal, traballo en equipo e ao desenvolvemento de seguintes orientacións metodolóxicas:

- Expor ao alumno o reto de identificar unha oportunidade e loitar por ela para crear un valor que xere beneficios para a súa contorna e para o mesmo. A observación e a análise do contexto social, cultural e económico, a planificación e organización do traballo, a realización de diversas tarefas, a asunción de responsabilidades, e o desenvolvemento do espírito crítico son accións que xeran aprendizaxes significativas e útiles para o desenvolvemento persoal e profesional dos alumnos.

- Fomentar a capacidade para a toma de decisións, as habilidades comunicativas e a autonomía do alumnado. A través do traballo en equipo, as simulacións e as dinámicas de grupo, que constitúen a base metodolóxica desta materia, o alumno adquirirá as habilidades sociais básicas para a continuación dos seus estudos, ou para a súa futura inserción no mundo laboral xa sexa como empresario ou como traballador por conta allea.
- Facilitar a asimilación dos novos conceptos desde un enfoque globalizado, que permita integrar o desenvolvemento do espírito emprendedor con outras materias.
- Estimular a autoconfianza, a motivación polo logro, a iniciativa persoal e a capacidade para comprender e asumir riscos aceptables como paso ineludible para a consecución de obxectivos emprendedores.
- Integrar as tecnoloxías da información e a comunicación como ferramentas do proceso de ensino-aprendizaxe. A utilización de materiais multimedia e ferramentas interactivas e o uso de Internet como medio de comunicación, familiarizan aos alumnos con medios e técnicas de comunicación que han de converterse en habituais e que facilitan o achegamento a outras realidades sociais e culturais.

Desenvolvemento de cada unidade didáctica

O expresado anteriormente traducirase no aula desenvolvendo as unidades de acordo co seguinte esquema de traballo:

Introdución á unidade de traballo a fin de motivar aos alumnos/as.

Exposición por parte do profesor dos contidos que se van traballar, co fin de proporcionar unha visión global da unidade que axude aos alumnos a familiarizarse co tema a tratar.

Análise dos coñecementos previos dos alumnos/as.

A través dunha serie de preguntas iniciais en cada unidade, o profesor realizará unha avaliación preliminar dos coñecementos de partida dos alumnos. Desta forma o alumnado entrará en contacto co tema e o profesor identificará os coñecementos previos que posúe o grupo de alumnos, co que poderá introducir as modificacións necesarias para atender as diferenzas e, sobre todo, para previlas.

Exposición de contidos e desenvolvemento da unidade.

O profesor desenvolverá os contidos esenciais da unidade didáctica, mantendo o interese e fomentando a participación do alumnado. Cando o estime oportuno, e en función dos intereses, demandas, necesidades e expectativas dos alumnos, poderá organizar o tratamento de determinados contidos de forma agrupada, ou reestruturalos, de maneira que lles facilite a realización de aprendizaxes significativas.

Traballo individual dos alumnos/as desenvolvendo as actividades propostas.

Os alumnos realizarán distintos tipos de actividades, para assimilar e reforzar o apreso. Estas actividades sucédense no desenvolvemento dos contidos, afianzando os conceptos principais e a xeneralización dos mesmos. Todo iso realizado baixo a supervisión persoal do profesor, que analizará as dificultades e orientará e proporcionará as axudas necesarias.

Traballo en pequenos grupos para fomentar o traballo cooperativo.

Os alumnos levarán a cabo actividades en pequenos grupos para desenvolver un traballo cooperativo que lles servirá tamén para mellorar a iniciativa e a investigación. A continuación, pódense comentar as liñas de investigación, as dificultades, os erros atopados, mediante unha

discusión de clase moderada polo profesor e consistente nunha posta en común dos grupos. Con este tipo de actividades estaremos fomentando competencias básicas propias da etapa.

Resumo e síntese dos contidos da unidade.

Ao finalizar cada lección intentarase vincular os contidos estudados na unidade (mediante un mapa conceptual) cos conceptos principais e a relación entre eles; desta forma, sintetizaranse as principais ideas expostas e repasarase o que os alumnos comprenderon.

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os criterios de avaliación vistos en cada unidade plasmaranse en distintos procedementos de avaliación. Os alumnos deberán conseguir tanto os obxectivos da materia como as competencias básicas da etapa. Os procedementos de avaliación serán os seguintes:

Proba escrita: Realizarase unha única proba escrita por trimestre. As probas valoraranse de 0 a 10 puntos.

Traballo en clase: O profesor levará un rexistro no que puntuará o traballo do alumno en clase. Ao final do trimestre o profesor valorará ese traballo en clase cunha puntuación entre 0 e 10 puntos. Mediante o control do traballo diario preténdese avaliar a actitude do alumno cara á materia. A nota neste apartado terá en conta:

Participación e interese do alumno en clase
Resolución dos exercicios do libro de texto
Resolución de exercicios proporcionados polo profesor
Comentarios de texto facilitados polo profesor sobre cuestións empresariais

Traballos en grupo.

Proxecto de iniciativa empresarial. Dentro do traballo en clase cobra gran importancia o proxecto de iniciativa empresarial que os alumnos deberán realizar. O traballo realizarase en grupos durante o 2º e 3º trimestre e a medida que se vaian impartindo as unidades didácticas. O traballo realizado polos alumnos en cada avaliación puntuarase de 0 a 10 puntos e terase en conta como criterio de cualificación para o 2º e o 3º trimestre. Ao finalizar o curso cada grupo deberá entregar por escrito ou por medios informáticos o proxecto e expolo en clase ante os seus compañeiros.

AVALIACIÓN INICIAL

Avaliación inicial: Toma en consideración a situación de partida do alumnado. A comprensión e valoración dos seus coñecementos previos facilita a planificación de as aprendizaxes a desenvolver para alcanzar o nivel esperado nas competencias básicas. Realízase ao comezo de curso ou unidade didáctica.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Para a avaliación dos alumnos terase en conta a consecución dos seguintes obxectivos mínimos, expresados en capacidades que o alumno deberá alcanzar.

1. Describir as características do emprendedor e identificar as súas calidades persoais e profesionais.

2. Recoñecer as ideas e desenvolvementos máis innovadores que se xeran na sociedade.
3. Examinar as diferentes opcións de formación e inserción sociolaboral existentes na actualidade, destacando a capacidade creativa e innovadora como recursos básicos.
4. Seleccionar a información relevante e organizar a procura dos datos necesarios para a toma de decisións e a súa integración na elaboración do proxecto.
5. Identificar e definir os aspectos determinantes do proxecto emprendedor.
6. Analizar e argumentar a viabilidade persoal, técnica, institucional e financeira do proxecto.
7. Coñecer os trámites e actuacións a realizar para iniciar o proxecto.
8. Precisar as fases que conforman o proxecto: Obxectivos, planificación, execución, avaliación e control.
9. Valorar as conclusións e propostas formuladas.
10. Recoñecer as actitudes e calidades persoais e en particular a predisposición, responsabilidade, comportamento e implicación no proxecto.
11. Apreciar as habilidades sociais e de dirección desenvolvidas ao longo do proceso e en concreto a capacidade de comunicación, de relación e de traballo en equipo na elaboración do proxecto emprendedor.

CRITERIOS DE CUALIFICACION

Para a nota de cada avaliación trimestral terase en conta o seguinte:

Primeira avaliación

Proba escrita A nota da proba escrita ponderará un 80% na nota do trimestre.

Traballo en clase A nota de clase ponderará un 20% na nota do trimestre.

Segunda e terceira avaliación

Dado que é a partir da segunda avaliación cando comeza a desenvolverse o proxecto innovador é preciso establecer criterios de avaliación diferentes:

Proba escrita A nota da proba ponderará un 20% na nota do trimestre

Proxecto de iniciativa empresarial O traballo realizado por cada grupo ponderará un 80% na nota da avaliación.

Para superar a avaliación a suma das notas ponderadas dos dous apartados deberá ser igual ou superior a 5 puntos. A nota de cada avaliación que será reflectida no boletín de notas será redondeada ao número enteiro máis próximo, do seguinte xeito:

Se a puntuación decimal supera ou iguala o 5, o redondeo será por arriba ao número enteiro superior (Ex un 6,5 sería un 7).

Se a puntuación decimal non supera o 5, o redondeo será por abaixo ao número enteiro inferior. (Ex un 6,4 sería un 6)

A nota final da materia será a media das notas de cada avaliación tendo en conta decimais, sempre que cada unha delas sexa superada satisfactoriamente. A media final será redondeada tal e como se explicou anteriormente. Para os alumnos que non superen con éxito algunha das avaliacións, realizaranse probas de recuperación. A recuperación de alumnos está contida no apartado correspondente da programación

Perda do dereito a avaliación continua:

No caso de que un alumno ou alumna perda o dereito á avaliación continua, terá dereito exclusivamente á asistencia a clase en calidade de alumno oínte. Para a obtención de cualificacións e/ou titulación realizarase unha proba obxectiva escrita ao finalizar o curso referida aos contidos mínimos especificados nesta programación. Se se estima oportuno poderánselle realizar probas parciais co resto do grupo a título exclusivamente informativo, sen que estas probas poidan ter ningún tipo de incidencia na cualificación final.

CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN MÍNIMOS

Os contidos e criterios de avaliación seguintes enténdense como os mínimos exixibles para que o alumno obteña unha cualificación de 5 puntos na avaliación final da materia.

PRIMEIRO TRIMESTRE

CONTIDOS

Calidades do emprendedor
Calidades persoais
Habilidades sociais e de dirección
Evolución histórica da organización do traballo.
O proceso de comunicación na empresa. Concepto.
Elementos.
Niveis de comunicación.
Barreiras comunicativas.
O liderado. Estilos de liderado.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Descibir as características do emprendedor e identificar as súas calidades persoais e profesionais.
Descibir a evolución das distintas formas de organización do traballo.
Identificar os elementos que interveñen nun proceso de comunicación.
Comprender o proceso de toma de decisións.

SEGUNDO TRIMESTRE

CONTIDOS

A Investigación de Mercados
Fontes de información
Tipos de investigación
Investigación cuantitativa
Investigación cualitativa
A Mercadotecnia mix
O produto
O ciclo de vida.
A marca
O prezo. Estratexias.
Distribución
Comunicación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes dunha Investigación de Mercados.
Analizar e argumentar a viabilidade técnica e os recursos necesarios para o proxecto.
Redactar un Plan de Mercadotecnia.
Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan de Mercadotecnia.

TERCEIRO TRIMESTRE

CONTIDOS

A organización da empresa
Formal
Informal
A xestión de Recursos Humanos
Contratación
Obrigacións coa Seguridade Social
O custo dun traballador
A selección e formación do persoal.
O Plan de Investimentos
O Plan de Financiamento
O patrimonio da empresa e a súa representación no balance
Formas Xurídicas da empresa

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan de Recursos Humanos.
Coñecer os trámites e actuacións para realizar un Plan de Recursos Humanos.
Redactar un Plan de Recursos Humanos.
Identificar e definir os aspectos determinantes do Plan económico-financeiro.
Analizar e argumentar a viabilidade económico-financeira do proxecto.
Redactar un Plan económico-financeiro.
Coñecer cales son as formas xurídicas máis usuais na empresa.

MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS

Recoméndase aos alumnos a utilización como libro de texto de referencia de ?Iniciativa Emprendedora? editado por LABERINTO para 4º de ESO . Na práctica docente diaria, pódense empregar tamén outros recursos como o ordenador, canón proxector, vídeos, textos xornalísticos, cine, anuarios estatísticos, prensa económica, revistas etc.

Ao longo de cada unidade didáctica realizaranse distintas actividades para facilitar a súa comprensión por parte do alumno. As actividades serán realizadas de modo individual ou en grupos pequenos e consistirán en comentarios de texto, dinámicas de grupo, mapas conceptuais, resumos, exercicios numéricos, exercicios de análises etc.. As distintas actividades poderanse realizar en clase ou ben se recollerán para a súa corrección nunha data fixada, nese caso cualifícase con nota numérica e teranse en conta para a avaliación do trimestre.

Para o desenvolvemento dalgunha unidade didáctica e co obxectivo de que os alumnos busquen información sobre o seu proxecto innovador poderanse utilizar os recursos informáticos da biblioteca

Prevese utilizar nalgunha unidade didáctica o cine como recurso didáctico para inculcar nos alumnos o espírito emprendedor.

Periodicamente, realizaranse lecturas de textos sobre temas empresariais de actualidade e posteriormente realizaranse debates nos que se pedirá a participación dos alumnos; deste xeito poderán ver a funcionalidade do que aprenden.

Realizaranse na o aula pequenos xogos ou dinámicas de equipo para que o alumno aprenda a traballar en grupo, respectando as opinións dos demais e intentando chegar a consensos dentro do mesmo

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E ADAPTACIONES CURRICULARES

Os intereses dos alumnos, a súa motivación, e ata, as súas aptitudes, diferéncianse progresivamente ao longo desta etapa. Cada alumno e alumna posúe unha serie de peculiaridades que o diferencia do resto dos seus compañeiros, xa que logo non todos eles van aprender ao mesmo ritmo, ou van ter as mesmas capacidades e intereses. A educación debe permitir e facilitar desenvolvementos educativos distintos, que se correspondan con eses intereses e aptitudes. O obxectivo último desta opción educativa é conseguir que o alumno ou alumna alcance os obxectivos xerais da etapa e, xa que logo, obteña o título de graduado en Educación Secundaria Obrigatoria.

Se coa práctica docente diaria observávese no aula a existencia de alumnos con especiais características talles que requirisen formulacións particulares, ofrecerase a estes alumnos, co apoio e asesoramento do Departamento de Orientación, vías adaptadas ás súas necesidades. Estas vías específicas buscarían o máximo desenvolvemento das súas capacidades para que puidesen acceder a metas iguais ás propostas aos seus compañeiros.

Algunhas medidas a adoptar polo Departamento serían:

Realización de actividades de reforzo; facilitarase aos alumnos que o requiran exercicios extra que posteriormente serán corrixidos para a súa corrección

Clases extraordinarias para os alumnos que o requiran cando as disposicións horarias permítano.

Repaso diario da clase anterior

Novos procedementos de avaliación

Cambio de lugar dos alumnos no aula

Aumento da variedade de recursos didácticos empregados

Se as dificultades que mostrase o alumno fosen superiores, exporase xunto co resto de Departamentos e a coordinación do Departamento de Orientación do centro as correspondentes adaptacións curriculares

ANIMACIÓN Á LECTURA E EXPRESIÓN ORAL

O valor da lectura podémolo ver desde unha tripla perspectiva:

Permite comprender a información contida nos textos e asimilala dun modo crítico

Estimula a imaxinación, é fonte de pracer e axuda ao pensamento abstracto

Contribúe a conservar e mellorar a competencia comunicativa, tanto oral como escrita, que deben conseguir os nosos alumnos.

Por todo isto, a consolidación do hábito lector debe ser un obxectivo prioritario da educación e xa que logo vese reflectido tamén na programación da materia. A lectura promoverase ao longo do curso mediante:

Lectura de textos de tipo empresarial e posterior debate no aula. Ao longo do curso, co avance das unidades didácticas, facilitarase ao alumno diversos textos para a súa lectura en clase en voz alta con paradas breves nas que se pedirá ao alumno un resumo do lido ata ese momento. O obxectivo é que o alumno asimile e comprenda o que le á vez que o fai.

Lectura do libro de texto de referencia. O seguimento da materia non soamente farase mediante as explicacións do profesor e a toma de notas ou apuntes en clase senón tamén a través do libro de texto. Pedirase aos alumnos a lectura en casa e en clase do libro para que se fixen en determinados contidos e aprendan a extraer os fundamentais de cada tema mediante as técnicas do subliñado ou a realización de esquemas e resumos escritos.

Prensa económica. Puntualmente, cando a actualidade económica demánde, levará ao aula prensa económica (5 Días, O Economista, Expansión) para que o alumno pódase familiarizar coa linguaxe xornalística utilizado e á vez adquiran o gusto e a curiosidade pola lectura deste tipo de prensa.

Biblioteca do centro. Organizarase algunha actividade na biblioteca do centro aproveitando os bos recursos de que dispón para que o alumno poida buscar información e traballar con textos tanto en formato papel como a través de soporte electrónico.

Lectura de fragmentos de libros relacionados coa materia e seleccionados polo profesor.

Lectura artigos revista ?Emprendedores? Leranse en clase artigos da revista para que os alumnos interésense polas experiencias sufridas polos novos emprendedores

NOVAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN

Sempre que os medios técnicos do centro permítano, é intención do departamento a de ir introducindo as novas tecnoloxías da información como recurso didáctico:

O aula na que se imparte a materia está dotada de computador con conexión a internet, así como de canón proxector. O uso de internet será unha constante á hora de impartir a materia. Ademais de internet, o uso das novas tecnoloxías plásmase no seguinte:

Presentacións dalgunhas unidades didácticas a través de programas como power point

Utilización de Internet no aula informática ou biblioteca do centro como recurso na procura de información da rede, resolución de exercicios, lecturas, etc. Algunhas webs utilizadas son: (www.ecomur.com, www.ecobachillerato.com, www.profes.net, www.webeconomia.com, www.auladeeconomia.com, www.economiajoven.com, www.emprendedores.es, www.crear-empresas.com

Uso de follas de calculo para o traballo con datos económicos como a confección de táboas e representacións gráficas.

Uso do DVD e a televisión como medios audiovisuais. Está prevista a selección dalgunha película para a súa exposición en clase e o seu posterior debate.

Uso de procesadores de texto para a presentación do proxecto de iniciativa.

Correo electrónico para aqueles alumnos que desexen presentar o proxecto en formato electrónico

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN

Avaliacións Pendentes: Logo de cada trimestre realizarase unha proba escrita de recuperación para os alumnos que non superasen a avaliación ordinaria. A proba será do estilo das sinaladas nos procedementos de avaliación e nela avaliaranse os coñecementos adquiridos no trimestre. Para superar a materia deberán ser superadas satisfactoriamente todas as avaliacións.

Recuperación final xuño Ao finalizar o curso, no mes de xuño, haberá unha proba final da materia para os alumnos que non alcancen todas as capacidades incluídas nos criterios de avaliación da materia; a esta proba deberán presentarse soamente alumnos que, aínda, deban recuperar algunha das avaliacións, ou ben perdan o dereito á avaliación continua. A proba final será un exame escrito no que se avaliasen os contidos correspondentes ás avaliacións que teña pendentes o alumno. Os alumnos que deban presentarse ao exame final e non o superen, deberán recuperar a materia na súa totalidade na convocatoria de setembro.

Alumnos que promocionan coa *signatura suspensa*: Para ó seu seguimento e avaliación terase en conta o previsto nas ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN e o previsto en ATENCIÓN Á DIVERSIDADE E ADAPTACIÓNS CURRICULARES

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

En principio non está prevista realizar ningunha actividade extraescolar. Se durante o curso xurdise a oportunidade de visitar algunha empresa próxima ao centro estudaríase a posibilidade; para calquera outra actividade pediríase a conformidade do Consello Escolar do centro.

PROBA EXTRAORDINARIA DE SETEMBRO

A recuperación a celebrar no mes de setembro consistirá na realización e superación dunha proba escrita do mesmo estilo das realizadas durante o curso. Os contidos a avaliar na proba serán os dos tres trimestres. A proba considerarase superada a partir de 5 puntos téndose en conta as normas de redondeo sinaladas na programación.

PROCEDIMIENTO PARA AVALIAR A PROPIA PROGRAMACIÓN

Na avaliación da propia práctica docente terase en conta o seguimento da programación, que será recollido puntualmente nas actas correspondentes ás reunións do departamento de ECONOMÍA, e valoraranse, entre outras, a programación, a organización e a concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo e as necesidades do alumnado.

A avaliación realizarase ao longo de todo o proceso formativo do alumnado. Por este motivo será necesaria a asistencia do alumnado ás actividades programadas para este módulo.

Co fin de garantir a función formativa que ten a avaliación e o dereito do alumnado a que o seu rendemento escolar se avalíe con plena obxectividade, coincidindo co inicio de curso, informaráselles dos criterios de avaliación que se vaian aplicar para evidenciar a adquisición das competencias establecidas no currículo, así como do nivel mínimo que se considere suficiente para alcanzar a avaliación positiva no módulo.

Respecto aos criterios de avaliación remitímonos ao recollido no apartado 5 da programación deste módulo.